

Cum pot solicita daune-interese sau alte mijloace de reparare a prejudiciului/de compensare de la autorul unei infracțiuni în cadrul unui proces (al unei proceduri penale) și cui ar trebui să adresez o astfel de cerere?

Ca regulă, în Portugalia, daunele-interese trebuie solicitate în cadrul procedurii penale. Ca atare, infracțiunile care fac obiectul unei proceduri penale pot reprezenta, de asemenea, temei al răspunderii civile, în măsura în care acestea afectează interese care pot face obiectul mijloacelor de reparare pentru daune materiale, în temeiul dreptului civil.

Codul de Procedură Penală (*Código Processo Penal*) (CPP) stabilește principiul aderării (*princípio da adesão*), în temeiul căruia o cerere civilă pentru acordarea de despăgubiri pentru comiterea unei infracțiuni trebuie depusă în cadrul procedurii penale respective și poate fi soluționată separat de către o instanță civilă numai în cazurile prevăzute de lege și de CPP.

Dacă victima are reședința în alt stat membru al Uniunii Europene și este victima unei infracțiuni într-un alt stat decât cel în care se află reședința sa, aceasta poate depune o cerere pentru acordarea de despăgubiri la autoritatea responsabilă pentru examinarea și soluționarea unor astfel de cereri în statul său de reședință. Acesta din urmă trebuie să trimită cererea la autoritatea competentă din statul în care a fost comisă infracțiunea.

În ce etapă a procedurii penale trebuie să prezint cererea?

Victima trebuie să își declare intenția de a prezenta o cerere pentru acordarea de despăgubiri imediat ce își prezintă plângerea sau înainte ca ancheta să fie finalizată. Apoi, victima va fi notificată cu privire la rechizitoriul (*despacho de acusação*) și va avea la dispoziție 20 de zile pentru a depune cererea pentru acordarea de despăgubiri.

Chiar dacă nu a fost depusă o cerere pentru acordarea de despăgubiri, judecătorul poate, din proprie inițiativă și ținând seama de circumstanțele victimei, să îl oblige pe autorul infracțiunii să plătească victimei anumite despăgubiri pentru prejudiciile suferite, cu excepția cazului în care victima însăși obiectează.

În cazul victimelor infracțiunilor violente, cererea pentru acordarea de despăgubiri poate fi depusă în termen de cel mult un an de la hotărârea definitivă.

Dacă, la momentul la care a fost comisă infracțiunea, victima era minoră, aceasta poate prezenta cererea în termen de cel mult un an de la împlinirea vârstei majoratului sau de la momentul la care a devenit emancipată.

Ce pot solicita în cerere și cum ar trebui să o prezint (să indic o valoare totală și/sau să specific pierderile individuale și pierderea de profituri și dobânzi)?

Cererea pentru acordarea de despăgubiri se poate baza pe:

daune materiale: inclusiv pierderile cauzate de infracțiune (de exemplu, costurile tratamentelor administrate în spital, ale consultațiilor medicale, ale medicamentelor etc.) și beneficiile pe care victima nu le mai primește (de exemplu, salariul pe care a încetat să îl mai primească în perioada în care s-a aflat în incapacitate).

prejudicii psihologice: deși nu li se poate atribui o valoare financiară, acestea pot fi compensate financiar (de exemplu, prejudiciile care afectează bunăstarea, demnitatea sau buna reputație sau care implică durere fizică, tulburări psihologice și disconfort emoțional major).

Există un formular specific pentru aceste cereri?

Nu. Cererea trebuie să conțină doar o descriere succintă a faptelor pe care se bazează cererea și să indice pierderile suferite și valoarea acestora.

Totuși, dacă cererea implică un quantum mai mare de 5 000 EUR, se plătește o taxă judiciară (*taxa de justiça*), iar cererea trebuie prezentată de un avocat.

Daune plătite de stat

În cazul infracțiunilor violente, statul poate plăti un avans. Trebuie completat un [formular specific](#) în care să se specifice quantumul despăgubirilor solicitate, la care trebuie atașate documente specifice, cum ar fi declarația privind impozitul pe venit a victimei și a solicitantului (dacă acesta nu este victima) pentru anul care precedă comiterea infracțiunii, precum și documente care să justifice costurile indicate în formular.

În cazurile de violență domestică, statul poate acorda un avans, pentru care trebuie completat un [formular specific](#). La acesta trebuie atașate aceleași documente menționate la litera (a).

Ce dovezi sunt necesare pentru a-mi susține cererea de despăgubire?

Victima trebuie să prezinte toate documentele care furnizează dovezi ale pierderilor suferite (a se vedea paragraful 1.1). De asemenea, aceasta trebuie să prezinte martori care pot corobora și confirma faptul că victima a suferit pierderile pentru care solicită despăgubiri.

Există taxe judiciare sau alte costuri legate de cererea mea?

Dacă quantumul solicitat este mai mic de 5 000 EUR, nu se plătește nicio taxă, iar cererea poate fi depusă chiar de victimă.

Dacă quantumul solicitat este mai mare de 5 000 EUR, cererea trebuie să fie depusă de un avocat care reprezintă victima și se va plăti o taxă judiciară, cu excepția cazului în care victima beneficiază de asistență juridică.

În cazul victimelor infracțiunilor violente și ale violenței domestice, cererea pentru acordarea unui avans se trimite Comisiei pentru protejarea victimelor infracțiunilor (*Comissão de Proteção às Vítimas de Crimes*) (CPVC), iar victima este scutită de la plata oricăror costuri sau taxe.

Dacă infracțiunea a fost comisă pe teritoriul altui stat membru al UE, cererea poate fi depusă la CPVC, cu condiția ca solicitantul să aibă reședința obișnuită în Portugalia.

Pot beneficia de asistență juridică înainte de procedură și/sau în timpul procedurii? Pot beneficia de asistență juridică dacă nu locuiesc în țara în care are loc procedura?

Da, puteți solicita asistență juridică în anumite circumstanțe.

Victima are dreptul la asistență juridică și la orientări cu privire la rolul său în timpul procedurii.

Dacă doriți să participați la procedură ca parte civilă, trebuie să solicitați asistență juridică într-o etapă timpurie a procedurii sau atunci când, în calitate de martor, doriți să fiți însoțit(ă) de un avocat și nu dispuneți de mijloacele financiare pentru a acoperi costurile respective.

De asemenea, puteți solicita asistență juridică pentru:

derogarea integrală sau parțială de la plata taxei judiciare;

numirea de avocați și plata onorariilor acestora sau

plata eșalonată a taxei judiciare sau a onorariilor avocaților.

Notă: decizia cu privire la cererea de asistență judiciară este luată de **autoritățile de securitate socială** (*Segurança Social*), pe baza unei formule de calcul care ține seama de activele, de venitul și de cheltuielile solicitantului. Cererea de asistență judiciară trebuie depusă utilizând formularele care sunt disponibile gratuit la serviciile de securitate socială. Formularul poate fi depus în persoană, prin fax, prin poștă sau online, în cazul din urmă prin completarea formularului digital respectiv. Cererea trebuie să fie însoțită de un set de documente care confirmă dificultățile financiare cu care se confruntă solicitantul.

Decizia va fi luată în termen de 30 de zile. Depunerea acestei cereri nu implică niciun cost pentru victimă.

În ce caz va respinge instanța penală cererea mea sau când va refuza să se pronunțe asupra cererii mele împotriva autorului infracțiunii?

Dacă nu există nicio condamnare pentru comiterea crimei.

Dacă victima nu poate dovedi pierderile pe care le-a suferit.

Pot contesta o astfel de decizie sau pot solicita alte mijloace de reparare a prejudiciului/de compensare?

Da. Puteți contesta decizia dacă ați participat la procedură ca parte civilă.

De asemenea, puteți recurge la mijloace convenționale (instanțele civile) dacă, din orice motiv, cererea nu a fost luată în considerare.

Dacă mi se acordă daune-interese de către instanță, cum mă asigur că hotărârea este executată împotriva autorului și ce ajutor pot obține pentru a mă asigura de acest lucru?

Da. Dacă autorul infracțiunii nu plătește despăgubirile în mod voluntar, victima poate recurge la mijloace de executare silită, mai exact, aceasta poate solicita instanței să aplice decizia de acordarea a despăgubirilor prin intermediul, de exemplu, al popririi din salariul, din conturile bancare, din bunurile imobile sau din bunurile mobile ale autorului infracțiunii, până când se atinge valoarea despăgubirilor acordate victimei.

Ultima actualizare: 13/09/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.